

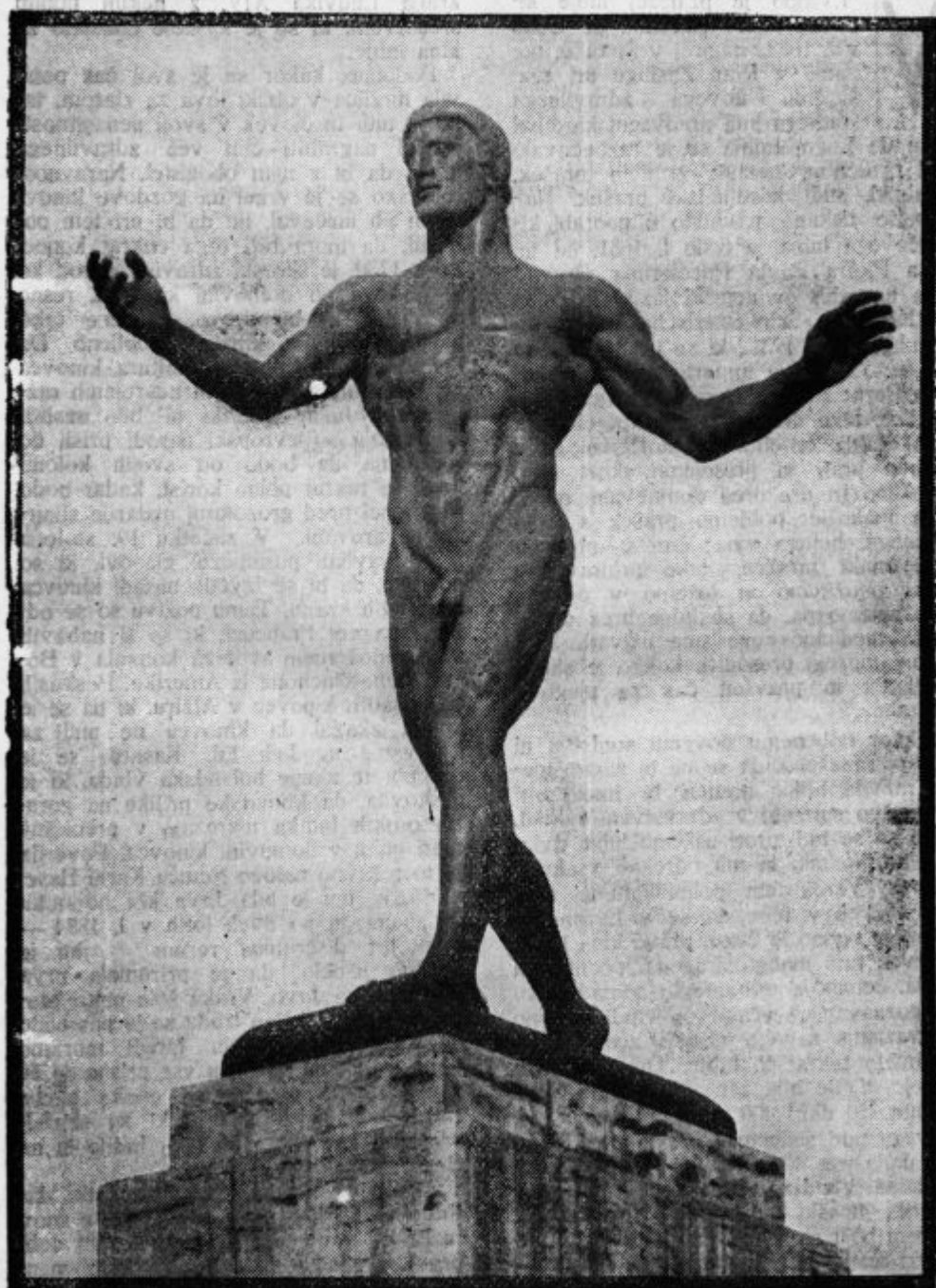
ŽIVLJENJE IN SVET

TEDENSKA REVIIJA — PRILOGA PONEDELJSKEGA JUTRA

ST. 4.

V LJUBLJANI, 25. JULJA 1936.

KNJIGA 20

OLIMPIJSKI BOREC (delo prof. Ledererja)

M A L A R I J A

DR. MAKS KREMŽAR

N A D A L J E V A N J E

V Evropo je prinesel lubje kinovca jezuit Barnabé de Cobo v l. 1632., najprej v Španijo, pozneje v Rim. Zasluge pri razširjenju novega zdravilnega sredstva ima predvsem kardinal Juan de Lugo. Lubje se je razpečavalo pod različnimi nazivi: grofičin prašek, jezuitski, tudi kardinalski prašek. Najstarejše tiskano navodilo o uporabi kinovčevega lubja je izšlo l. 1651. od jezuita Pietra Pavla Pucciarinia. Prevod tega navodila (v nemški jezik) je oskrbel Kämpf v »Schweizerische Apothekerzeitung, Basel 1931., ki se glasi približno takole: »To lubje importiramo iz kraljestva Peru; zove se china-lubje, tudi lubje mrzlice. Dve drahmi (stara apotekarska teža) lubja odtehtamo, stolčemo ga v droben prah in presejemo skozi sito. Približno tri ure pred domnevnim napadom malarije polijemo prašek s čašo močnega, belega vina; čim se pojavijo prvi znaki mrzlice, tako pripravljeno zmes použijemo in ležemo v postelji. Opozarjamo pa, da se lubje brez dovoljenja medicincev ne sme uživati, kajti le oni morejo presoditi, koliko je slučaj primeren in pravičen čas za njegovo uporabo«.

Kakor nobenemu novemu sredstvu ni bilo prizanešeno, da se ne bi zaradi nje razvila bitka, preden bi imelo biti dokončno sprejeto v zdravstveni zaklad, tako so se tudi proti našemu lubju dvignili gromovniki; in mu odrekli vsakršni učinek. Vzrok tem polemikam je tičal pač največ v tem, da se v Evropo ni uvažalo vedno le čisto, pravo kina lubje, marveč tudi mnogo drugega, podobnega lubja, čemur je pripomoglo pomanjkljivo razpoznavanje, včasih pa tudi hoteno potvarjanje zavoljo visoke cene, ki jo je imelo takrat to lubje. Tako pripovedujejo, da je bila cena okoli l. 1641. za 1 funt (50 dkg) 400 mark. In, ker ni nič novega pod soncem, se spomnimo samo na današnje tihotapljenje potvorjenega kokaina. Vendar je kina lubje končno zapustilo junaški mejdan kot zmagovalce. V tem boju so ga zelo podpirala ozdravljenja raznih visokih osebnosti. Konec 17. stoletja je ozdravil od malarije angleški zdravnik in lekarnar Talbor francoskega

kralja Ludvika XIV. z nekim tainim sredstvom, ki se je kasneje izkazalo za kina lubje.

Podobno, kakor se je svoj čas pojavila mrzliva v obliki lova za zlatom, tako je tudi tu človek v svoji nenasitnosti skušal nagrabiti čim več zdravilnega lubja, da bi z njim obogatel. Naravnost roparsko se je vrgel na gozdove kinovca in jih uničeval, ne da bi pri tem pomislil, da mora biti tega enkrat konec. Ze l. 1730. je škotski zdravnik Arrot, ko je potoval po domovini kinovca, resno opozarjal, da bo drevo, ki daje takó blagodejno lubje, kmalu iztrebljeno. Da bi se izvedla smotrena kultura kinovca pri takratnih nemirnih in neurejenih razmerah v Južni Ameriki ni bilo misliti. Kaj kmalu so evropski narodi prišli do spoznanja, da bodo od svojih kolonij imeli le takrat polno korist, kadar bodo naseljenci pred grozotami malarije sigurno obvarovani. V začetku 19. stoletja so se javljali posamezni glasovi, ki so pozivali, da bi se izvedli nasadi kinovca po drugih krajih. Temu pozivu so se odzvali najprej Francozi, ki so si nabavili s posredovanjem svojega konzula v Bogoti seme cinchone iz Amerike. Poskusili so nasaditi kinovec v Alžiru, ki pa se je kmalu izkazal, da kinovcu ne udiči za uspevanje ugodnih tal. Kasneje se je oprijela te akcije holandska vlada, ki je ugotovila, da klimatske prilike na goratih otokih Indika ustrezajo v precejšnji meri onim v domovini kinovca. Poverila je to težavno nalogo Nemcu Karlu Haszkarlu, ki mu je bila Java kot botaniku že znana in po dveh letih v l. 1854 — post tot discrimina rerum — mu je končno uspelo, da je priromala prva cinchona na Javo. Vsaka šola nekaj stane. Šele po daljšem trudu se je posrečilo odgojiti prvi kinovec. Izreči moramo temu uspelemu podjetju vse priznanje že zaradi tega, ker so se enake akcije Francozov in Angležev, ki so skušali presaditi kinovec v Britsko Indijo in na Ceylon, izjalovile.

Analitična kemija, katere početki datirajo v XVIII. stoletje, skuša vsako snov razkrojiti v njene sestavine. S tem dobi pravi vpogled v strukturo snovi, obenem pa zasleduje pri drugih, kaj je vprav dehujoče sredstvo v imenovani drogi. Za

L. 1745. se je kemik Claude Toussaint lotil kina lubja, da bi odkril v njem delujoči princip. Dobil je res neko snov, ki se je izločila po mnogih razkrojevalnih poskusih in se izkazala kasneje za kislino (china kislina). Zelo so bili razočarani, ko so spoznali, da ta izolirana kislina nima sploh nobenega učinka na malarijo. Portugalski zdravnik Gomes je v l. 1810. objavil, da je iz china lubja izločil kristalizirano snov, ki jo je nazval cinchonin. Gomesovo raziskovanje je dalo pobudo drugim; lotila sta se tega posla francoska lekarnarja Pelletier in Caventou. Zadovoljila se nista samo s sivim kina lubjem, marveč sta raztegnila svoja odkrivanja tudi na rumeno in rdeče lubje kinovca. Končno se je l. 1820. Pelletierju posrečilo, da je izločil

iskano substanco, nazvano kinin (chinin). Kmalu se je oprijel fabrikatoričnega pridobivanja kinina, ki je hitro napredovalo; že l. 1826. so predelali 1500 kg kina lubja. Fabrikacija kinina se je razširila iz Pariza kmalu po vsem svetu, najprej v Zedinjenih državah in Holandiji, nato v Angliji in Nemčiji in končno tudi na Javi. Danes imamo v različnih državah nad 12 tvornic za izdelovanje kinina, katerih letna proizvodnja iznaša preko 600.000 kg. Glavni izvoznik za kina lubje je Java. Kinin je, kakor že rečeno, specifično sredstvo proti malariji; uspešno pa se ne uporablja samo proti malariji, marveč ima zelo široko terapevtično polje v medicini.

D A L J E

PO BOLGARSKIH PLANINAH IN DOLINAH

DR. MILAN SIJANEC

N A D A L J E V A N J E

Vitoša je položno pogorje južno od Sofije. Ker je na njo speljana cesta, je bila misel na kratek obisk prav vabljiva in je res tudi nas zapeljala. Popoldne ob 5. uri smo se naložili na odprt avtobus, ki sem ga že v mestu, še bolj na prvih vzpetinah ogledoval s precejšnjo skepti-

so. Saj je bil tudi podoben mrliču! A na začudenje nas vseh je svojo nalogo častno izpolnil, v kratkem času smo bili na cilju. Cesta nas je vodila po ravnem kakih 8 km proti jugu do vasi Dragalevci, ki leži že nekoliko na pobočju Vitoše. Odtod se vzpenja cesta v serpentinah vedno više. Pobočje ja

CERKEV ALEKSANDRA NEVSKEGA

SLOVENSKI PLANINCI SREDI SOFIJE

redko zasajeno s šumo, tu in tam je nanovo pogozdeno. Nedaleč od vasi zagledamo više ob cesti Dragalevski samostan, ki bi si ga radi ogledali tudi od znotraj, a ni časa za to; baje hrani lepe starinske freske.

Na ostrih cestnih ovinkih se oziramo na Sofijo; zlate kupole cerkve Aleksandra Nev. se bleščijo v večernem soncu.

Ceste je kmalu konec, na cilju smo; le 15 minut hoje med redkimi smreka-

mi, preko potočka, mimo spominčič, resovja, žoltnih pogačič in stojimo pred prvo planinsko kočjo: »Hiža Aleko«, tako nazvana po utemeljitelju bolgarskega turizma Aleku Konstantinovu. (Njemu v spomin se imenuje tudi sosedni vrh Musale Aleko).

Kočja, ki stoji v višini 1735 m, je solidna iz kamna zidana stavba, ki je bila razširjena in obnovljena l. 1934. Iz vasi Dragalevci se računa do kočje 3½ ure hoda. Razen visokega pritličja

OFICIRSKI DOM V SOFIJI

ima še podstrešje preurejeno v spalne prostore, in zmore sprejeti pod streho do 200 ljudi. To število navaja turistični vodič, ki pa mu verjamem le, če se vseh teh 200 ljudi stlači in strpa na skupna ležišča, ker postelj ni. Tik zraven koče stoji velik studenec z močnimi curki izborne vode. V ograjenem prostoru so začetki alpineuma. Nad njim je posebna kočica, ki jo Bolgari imenujejo bufet. V kočah samih se namreč ne točijo alkoholne pijače in si žejen turist z bufetom kaj lahko odpomore. Nas so tukaj pogostili s čajem in raznovrstnim sirom. Do najvišjega vrha Vitoše — Črnega vrha, ki dosega višino 2269 m, in do koder je iz koče le 1 uro hoda, se radi pozne ure nismo mogli povzpeti.

Navdušenje naše družbe je kipelo; Bolgari in naši člani so mu dajali izraza z iskrenimi napitnicami. Končno smo prvič na skupni poti — ubrali strune naših grl, ter se s tem upeljali tudi kot improvizirani pevski zbor, ki je imel v naslednjih dneh dovolj prilike in tudi veselja do nastopa. Našim pesmim so se odzivale bolgarske, in tudi na povratku so donele po pobočjih v tihi mrak.

Po poti smo srečavali turiste, nekatere peš, druge v avtomobilih, ki so hiteli proti vrhu. Tik ob cesti smo na-

leteli tudi na kočico s humorističnim nazivom »Hiža Mizerija«, kakor so jo odkritosrčno krstili njeni stanovalci, po videzu sodeč dijaki.

Prve zvezde so se že prižigale, ko smo polzeli po pobočju. V prestolnici pod nami pa je kmalu zamrgolelo morje migotajočih luči, ki smo se vanj po kratki vožnji in v odličnem nastrojenju potopili tudi mi.

Zvečer nam je B. T. S. priredil v restavraciji »Čamkorja« (v ulici Serdica) pozdravni večer, ki se ga je udeležilo poleg predsednika B. T. S. Galčeva še mnogo drugih funkcionarjev B. T. S. in drugih odličnih predstavnikov sofijske turistične družbe. Tu smo imeli priliko spoznati vso neprisljano gostoljubnost, domačnost in pristrčnost svojih gostiteljev, o kateri smo doslej že toliko lepega slišali. Pozdravni nagovori, napitnice, pesmi, zdaj bolgarske, zdaj slovenske, so bili tolmači naših čuvstev.

K kočitku smo se podali radostnega srca in obenem v napetem pričakovanju prihodnjega dne, ki je pomenil »začetek bojnega pohoda«, kakor sem si zapisal v dnevnik, t. j. začetek naše gorske poti, kot našega prvega in pravega smotra.

D A L J E

V KOPALISCU

FRANZ V. LISZT

Vsa Evropa proslavlja letos nemško-madžarskega virtuozu, ki se je sam imenoval »preprostega služabnika umetnosti«. Tako imamo pred seboj nekako glasbeno »Društvo narodov«, kjer se vsi člani ujemajo in soglašajo v tej misli: to je naše gore list.

Poleg festivalov je pričakovati novih publikacij in celo razkritij o možu, ki se je rodil v Doborjānu ter umrl v Bayreuthu. Tako je za 50 letnico smrti objavil na angleški strani Sacheverell Sitwell o Lisztu obsežen spis, večji od onega, ki ga je, l. 1926. priobčil sir Fr. Corder. Z madžarske strani prihaja Emil Haraszti, odličen muzikolog, čigar pero tekmuje z Lisztovim v francoščini. Na zapadu se tiska delo o Lisztu in Franciji, kateri je slavni komponist dolžan dokaj zahvale. Daniel Ollivier, sin Blandine Lisztove, je dal na svetlo dva snopiča *Correspondance Liszt-d'Agoult*. Cl. Aragonnès naznanja svojo knjigo s član-ki v tedniku *Revue Hebdomadaire*. V Zenevi, kjer je Liszt bival v l. 1833-35 in osnoval konservatorij, pa je izdal Robert Bory La Vie de Franz Liszt par l'image. Življenjepis je prispeval A. Cortot, Bory pa 600 slik. Deset let je iskal mojstrove portrete po vsej Evropi, našel jih je silno dosti, ponatisnil pa le 600, ki že sami po sebi predstavljajo vso zgodovino glasbene romantike. »Neutrudljivi potepuh«, kakor ga je Berlioz nazval, je poznal vse znamenite sodobnike in Bory jih takisto predočuje. O velikem komponistu pa imamo

FRANZ LISZT

celo epopejo: od triumfov čudovitega deteta do priletnega duhovnika, ki je zapustil nad 1200 del, pomembnih za razvoj moderne muzike vtevši Debussyja.

Vsaka podobica ima svojo legendo, ki z nekaj besedami prikljče v spomin kak dogodek, n. pr. kako Beethoven na Dunaju objema Liszta pri koncertu l. 1823.; pariško bivanje med veljaki, kakršni so Chopin, Delacroix, Musset, Hugo, Vigny, Lamennais, Gautier, itd., ljubezen velikega pesnika: gdč. Saint-Cricq, grofica Laprunarède, grofica d'Agoult (s katero je imel troje otrok), princesa Sayn-Wittgenstein itd.

Dalje vidiš vsakovrstne karikature, kipe, medalje, spomenike, Lisztove biografe (Cavacoressi, Chantavoine, Pourtalès itd.) pod njimi značilne izreke, n. pr. kar je dejala princesa Belgiojoso: »Thalberg je morda prvi pianist v Evropi; toda Liszt je edini!« Neka druga: »Sen kake ženske bi bil: imeti Chopina za moža, Hillerja za prijatelja in Liszta za ljubimca. — »Lep kakor bog, vsa srca vleče za seboj, so govorili Parizani o njem, o katerem je zatelebana ženska izjavila: »Ne vem ali je bog glasbe ali pa njen hudič. — »Vaša ljubica naj bo. Toda ena izmed vaših ljubic nikoli!« mu je zabičila Marie d'Agoult, preden sta se razšla.

Ceprav svečenik, je bil Liszt sprejet med prostozidarje. L. 1844. je vstopil v edinico v Frankfurtu ob Menu, l. 1870 pa v Pešti. Pet let po svojem duhovskem posvečenju je dosegel stopnjo mojstra.

Skladatelj Faustove in Dantejeve simfonije, kakor tudi mnogih cerkvenih kompozicij se je izkazal spretnega pisatelja. V svoji prtljagi ima 6 knjig, n. pr. Des Bohémiens et de leur musique en Hongrie (O ciganih in njih godbi na Ogrskem).

Pred 90 leti (1846) je Liszt koncertiral v Zagrebu.

Fr. LISZT (v mladosti)

ZAKAJ NE SPIMO?

Nespečnost je danes tako razširjena, da moremo komaj še govoriti o bolezni. Smatrajo jo bolj za časovni pojav, ki je že naravnost epidemičen. Seveda se da v večini primerov lahko ozdraviti, če le ugotovimo njene vzroke. Kajti skoraj vedno je nespečnost le posledica kakšnega drugega obolenja.

Nespečnost ima svoje vzroke v celi vrsti telesnih in tudi duševnih obolenj. Zato so njeni simptomi kaj raznolični. Tudi nespečnost sama ima razne oblike. Nekateri težko zaspijo, spijo pa potem do jutra. Drugi razmeroma hitro zaspe, a se čez nekoliko ur vzbude z moro in do jutra potem ne zatisnejo oči. Poznamo popolne

nespečnosti, ki se pojavljajo vsaj v določenih časih, in poznamo namišljene nespečnosti, kjer ljudje zjutraj trdijo, da niso zatisnili očesa, v resnici pa so spali več ur in se samo čutijo zaspane, preutrujene.

Večina ljudi trpi za tem, da težko zaspi. To so potem najhujše nočne ure in nobeden izmed lepih pripomočkov, ki smo jih podedovali od staršev ali pestunjev ne more pomagati. Štel si že do 10.000, a še bolj bdiš, srce bije čedalje bolj živo, žila hudo utripajo, čutiš se še preveč budnega.

V zelo mnogih primerih je ta prevelika budnost, zavoljo katere nam je zaspati nemogoče, posledica slabo delujočega prebavnega aparata. Želodčni in črevesni sokji ne

TRIJE MUŠKETIRJI

ALEKSANDER DUMAS ST. © ILUSTRIRAL NÖRRETRANDERS © PONATIS NI DOVOLJEN

PRVA OVIRA

Stirje prijatelji, ki so ponoči molčali, so postali proti jutru zgovorni. Okoli osmih so nemoteni in dobre volje prišli v Chautilly, kjer so hoteli zajtrkovati. Služabnikom so ukazali, naj bodo pripravljeni za takojšen odhod. Za mizo se je Porthos sprl z nekim plemičem, ki je bil močno vinjen ter ni hotel piti na kraljevo zdravje, če-

prav so prej vsi pili na kardinalovo zdravje. Oba sta segla po meču. Athos je na skrivnem zašepetal Porthosu:

»Napravi si neumnost, toda nič za to. Pobji ga in potem se sestanemo spet v Beauvaisu, kjer te bomo čakali.«

delujejo dobro, jedi ostanejo neprebavljene, zato se zviša krvni tlak, često pa želodec pritiska na srce. Včasih se bolniku le posreči, da zaspi, pa se nenadoma zbudi po nekoliko urah težkih sanj, je ves prepoten in se počuti zelo slabo. V teh primerih uspavila nič ne zaležejo, zdravnik mora paziti le na to, da spravi pacientu prebavila v red. Če gre za lahke motnje, tedaj zadostuje običajno posebna dieta. Bili pa so tudi že primeri, da je odstranitev alepiča na presenetljiv način odpravila nespečnost za vedno.

Težje je obravnavati živčno nespečnost. Treba je dolgega opazovanja, preden moreš za trdno ugotoviti, da je bolnik res živčno bolan, kajti pogostoma je nespečnost le posledica nepravilnega načina življenja. Pogostoma se namreč kaže, da ljudje, ki so

prisiljeni ali navajeni opravljati naporno duševno delo, preden ležejo spat, ne morejo zaspati, čeprav se čutijo zelo trudne. To je znano stanje preutrujenosti, ki je še posebno neprijetno. Čutiš se vsega zbitega, oči komaj še držiš odprte, a kakor hitro ležeš v posteljo, te spanec mine, glava dela kakor v vročici, pa si od minute do minute bolj buden. Tu se dogaja nenavaden primer, da utrujenost preganja spanec, spanje, ki noče priti, pa podvojuje in porojuje utrujenost. To je večinoma tipičen znak nevrastenije, ki je spet skoraj vedno posledica nepravilnega in nerednega življenja. Niti telo niti duh ne smeta biti pred spanjem preutrujena.

Ali nam v takšnih primerih uspavila in blažila kaj pomagajo? Do neke mere že. To pa zavisí popolnoma od izbire pripo-

SUMLJIVI CESTNI DELAVCI

»Malo čudno je to,« je dejal Aramis, ko so že nekoliko jezdili, »da se je spravil baš na Porthosa!«

»Ah, kaj!« je odgovoril d'Artagnan. »Porthos je zmerom glasnejši nego mi vsi skupaj. Zato ga je imel mož gotovo za našega vodjo.«

V. Beauvaisu so čakali celo uro, toda

Porthosa ni bilo. Morali so potovati naprej brez njega. Čez kako miljo se je zožila cesta, kjer je bilo več delavcev zaposlenih pri popraviljanju ceste, ki niso hoteli napraviti prostora jezdecem, ter so jih celo obmetavali z bedastimi opazkami. Athos se je razjézil ter se zakadil s konjem vanje.

močkov in od njih sestave. Mnoga uspavila so za telo, če jih pre pogosto zaužijamo, naravnost strup. Bolnikom bi ne smeli na noben način dovoliti, da bi se na te strupe tako privadili, da bi brez njih na videz ne vztrajali več. Pogostoma se namreč dogodi, da nervozni nespečneži, če ne vzamejo uspavila, v resnici ne zaspe, ker se samo boje, da ne bodo zaspali. Iz nedolžnega postane hudo zlo.

Preden vzamemo kakšno uspavilo je vse kako potrebno, da nas zdravnik natančno preišče. Kajti uspavilo lahko odstrani simptomne bolezni, ne pa njene vzroke, prečesto pa so vzroki nespečnosti popolnoma drugi, nego misli bolnik sam. Prav pogosto jih odpraviš samo s pravilno prehrano, z redno prebavo, z zmernostjo, kar se tiče nikotina in alkohola, s počitkom zvečer, preden le-

žeš spati, končno pa so tudi primeri, v katerih poznaga edino psihoanaliza. So namreč tudi ljudje, ki ne morejo zaspati iz kakršnihkoli strahov, boje se, da bodo v spanju umrli ali da jih bo kdo napadel, boje se, da se bo strha nad njimi ponoči vnela ali da se bo zgodila kakrakoli druga nesreča. V takšnih primerih uspavila zlo samo zakrijejo, pa ga ne odstranijo.

dr. L. P.

KONJSKA OBUTEV

V Južnoafriški Zvezi je redarstvo uvedlo za svoje konje obuvalo iz proževine, ki se mu obeta velik razmah. Izkušeno je namreč pokazalo, da kavčuk manj drsi na mokri cesti kakor pa jeklena podkev. Razen tega je take kavčukasta obutev cenejša in trpežnejša od podkovic.

SKOZI PLOHO KROGEL

Kakor da bi bili dogovorjeni, so planili fantje k svojim puškam. Bila je prava zaseda. Naši prijatelji so se morali preriniti skozi ploho svinčenk. Aramisa je zadela krogla v ramo; Mouqueton pa je bil zadet zadaj v stegno ter je padel s konja.

»Ne streljati! Samo naprej!« je ukazal d'Artagnan. Aramis se je navzlic

rani držal konjeve grive. Tudi Mouquetonov konj ni ostal na bojišču, ampak je prišel za njimi seveda brez jezdeca. Tako so jezdili dve uri, dokler niso prišli do Crevecoeura. Tu je Aramis izjavil, da ne more več naprej.

ONG KOP

V okraju Berhampurn (Madras) širijo tigri strah in grozo. Zadnje tri mesece lanskega leta so raztrgali v eni sami pokrajini nad 160 človeških bitij. Živali se drže gričev ob reki Bahudi. Zaman se množe pasti in jame, noben tiger se ni ujel. Če drvar udari s sekuro po drevesu, ga tigri brž obkolijo.

To poročilo britanskih dnevnikov nas osupi. Tiger menda najrajši zbeži, kadar naleti na človeka. Ako ga napadeš, se brani, sam od sebe pa nič kaj pogosto ne prične sovražnosti. Druge živali nadzira, zna poiskati bolnike in pokonča umirajoče, da se z njimi poslasti.

Značilen je vzdevek, ki ga Anamci dajejo tej zverini: ong kop. To pomeni »milostni gospod tigrac«. Slišati je treba, kako doma-

čini v Tankinu ali Anamu izrekajo ti besedi. V goltniškem glasu se natanko razbere občutje, ki prešine človeka, kadar sreča neoterožen veliko zver. Ako tiger človeka naskoči, se boj neha s smrtjo enega od obeh borcev. Deželjani vedo, da onkop, ki je kedaj okusil človečino, nepremagljivo koprni po tej poslastici. »Ljudojedi« — tako so ponekod krstili tišre — prežijo po razpotjih na drzne ali pa neprevidne prepotnike.

Med deželjani stoji tiger na slabem glasu: anamske legende ne poveljujejo ne srčnosti niti njegove velikodušnosti. Ljudske pravljice so polne njegove strahopetnosti, njegove neumnosti. Za bebca ga imajo vse živali. Lisica se mu roga, krastača ga zasmejuje, opica mu osele kaže. Slične motive čitaš tudi v kitajskem slovstvu, prim. Anthologie de la littérature chinoise, 1933. nk.

'ARAMIS JE OMAGAL

Pred gostilno so morali ranjenca dvigniti s konja. Drugi so jezdili naprej, on pa je moral z Bazinom ostati tu, ker bi sicer do večera ne mogli priti do Amiensa.

»Za vraga,« je rekel Athos, »sedaj sva le še dva, če ne štejeva svojih služabnikov. Nobena stvar mi ne bo izvabila meča iz nožnice, sicer ne pri-

deva nikoli do Calaisa.«

»Nikar ne prisegaj!« je odgovoril d'Artagnan. »Rajši jezdimo naprej, dokler nas bodo nosili konji.«

Proti polnoči so prišli vsi prepoteni v Amiens ter se nastanili pri Zlati liliji.

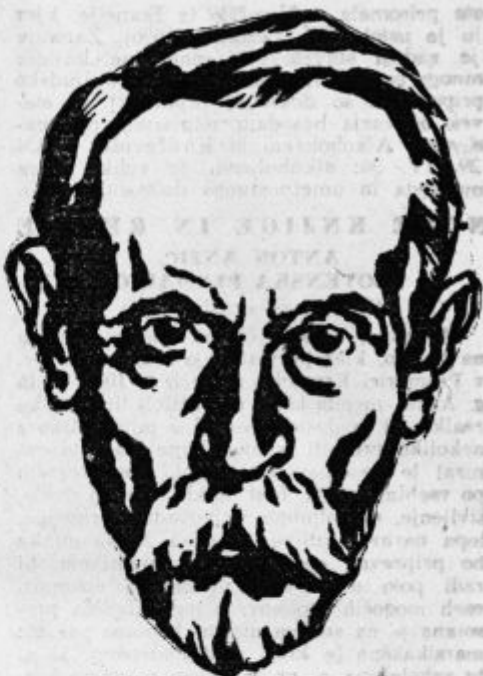
IZ LITERARNEGA SVETA

NAJBOLJ PRILJUBLJENA NEMSKA POPEVKA IZZA L. 1900

Najgovejši zastopniki narodopisja trdijo v nasprotju z romantiki, da nastaja vse narodno blago v višjem sloju. »Ljudstvo ne producira, ampak le reproducira«; »Ljudstvo vselej zaostaja, hrani se z ostanki, padlimi z mize duševnega bogatina«.

Take stevke ponazoruje n. pr. dr. H. Naumann, vseučiliški prof. v Frankfurtu, v knjigi »Grundzüge der d. Volkskunde«, Lipsko 1929. najprej na ljudski noši, dalje na kmetški hiši in v vaški cerkvi, naselbinah in poljedelstvu, na ljudskih igrah in lutkovnih predstavah, narodnih pesmih, itd. Kmet ni konservativen, pač pa je zaostal v jedi, besedi, zabavi, skratka v vseh področjih. Ko se gosposka kulturna dobrina poniža do seljaka, se kolikor toliko spremeni, poenostavi, kombinira. Za obliko se glasi ta pomen po nemško zertragen, za pesem zersingen, za poslovanje zereprechen.

Danes vemo, da so najbolj razširjene narodne pesmi za dobo 1900 do 1930 »usedle« in »prepevane« umetne pesmi s konca 18. in začetka 19. stoletja, ko so jih objavljali razni zabavniki (Musenalmäncher). Silno ukoreninjena nemška sodobna popevka vsebuje solzno ljubavno

E. Urbahn: AVTOPORTRET
(lesorez)

zgodbo o potniku, ki se vrača na dom, a prej stopi še v vrtnarsko hišo, kjer si kupi za svojo drago šopek cvetic. Vrtnarica pa je nekdanja ljubica, razjoka se, ker je zvestobo prelomila. Tujec odpotuje zopet v beli svet:

Müde kehrt ein Wandermann zurück
Nach der Heimat, seiner Liebe Glück.
Doch zuvor tritt er ins Gärtnerhaus
Und kauft für sie noch einen Blumenstrauß itd.

V mnogih prepesnjenih enačicah živi ta popevka; ob pozivu na zbiranje narodnega blaga l. 1909-10 so že v sami Sleziiji našli 300 drugočic. A nastala ni med preprostim občani. Njen avtor je Lebrecht Dreves, zložil jo je l. 1836. Popevka »Schöne Minka, ich muss scheiden« je potekla izpod Tiedgesovega peresa, itd. itd.

Seveda utegnejo pripadniki spodnje plasti, torej osebe iz ljudstva, biti nosilci ali celo tvorci narodnih pesmi, n. pr. krčmar, vojak, vaški godec, gozdni delavec, gosja pastirica itd. Ali ti ljudje delajo po literarnih vzorcih iz višjih krogov, katere so spoznali na kateri koli način.

Isto velja za ljudske pregovore in pravljice. Koliko takega blaga so zatrosili pridigarji ali duhovniški učitelji! Antičnega izvora je n. pr. »roka roko umiva«, iz biblije »kdo drugemu jamo koplje, sam vanjo pade« itd. Kakor rečeno tudi za pravljice je dognano, da polujejo, vendar ne samo iz Indije in budizma, temveč od povsod. Obuti maček in Trnuljčica n. pr.

Rogester: VEČERNA TIŠINA

sta priromala v Nemčijo iz Francije, kjer ju je ustalil Ch. Perrault (1696). Zanimiv je zadnji stavek gori omenjene knjige: mnogi pravični motivi in mnoge ljudske pripovedke so doživljaj pijanosti! Ta stavek ugovarja besedam, napisanim pod naslovom Alkoholizem in Književniki v SN 29. IV. 36: alkoholizem je velika ovira umskega in umetnostnega delovanja. A.D.

NOVE KNJIGE IN REVIJE

ANTON ANŽIČ, SLOVENSKA PESMARICA

(Mohorjeva družba 1936)

Ob takem naslovu človek najprej pomisli na knjigo, kjer prevladujejo sekirice, n. pr. v Pesmarici Kramolea Luke iz l. 1932. Toda g. Anžič, menda bivši veroučitelj ljubljanske realke, ki je doslej posegel v publicistiko z nekoliko prevodi iz angleščine, nam je nanašal le besedilo 352 pesmi, razporejenih po vsebini: otrok, fant, dekle, fant in dekle, življenje, domoljubne, pripovedne, prigodne, lepa narava, šaljive. Knjižica žepne oblike bo pripravna spremljevalka izletnikom, ki radi pojo in se včasih ne morejo spomniti vseh mogočih motivov. S tega stališča presojana je na svojem mestu. Popolna pač ni: maršakakana še kroži med ljudstvom, ki ni tu zabeležena, n. pr. v mojem rojstnem kraju »Teče, teče bistra voda, bistra voda Do nava...«, ali pa »Smo sladko vince pili, je Jezus mimo šel«. Naš urednik se je očitno ravnal po Slomškovih navodilih, zato je

sprejel v zbornik zgolj očiščene, otrebljene. Potakem ne najdeš tu priljubljene »Soča voda je šumela, mesec je na nebu stala. »Naš maček je ljubco imel tudi ni ponatisnjena, kakor sploh manjkajo še druge znane Jenkove, Prešernove, Župančičeve.

Vir je včasih omenjen. Pri ponarodnelli Ribniški (345) je avtor znan: dr. J. Rus ga naveda v svoji brošuri o Ribniški dolini, kjer sem prvič našel celotni tekst te popevke (namesto vzejali, začeli naj stoji pri Anžiču: vzeli, začeli). — Pokojni P. Zmitek je nestrlokrat zakrožil: »Poslušajte, vi purgarji, rešetarji in lončarji, ta zbirka pa ima v št. 166 inačico: mešetarji in lončarji.

Kakor Strelov »Popolnike« (212) spominja na Fr. Bérata »Ma Normandie«, tako sem zasledil veliko podobnost med našo »Prišla je miška iz mišnice« (341), ki jo je Glasbeni matiča pela l. 1929 po Franciji, in popevko, priobčeno pred par leti v mesečniku »Conferenciat«. Glasbeni zgodovinar naj bi primerjal ota motiva.

Ako ima št. 333 dialektične izraze obrazložene, bi se smelo v št. 100 povedati, kaj pomeni »kneč.

Beseda oglar se dosledno piše napak z j. A. D.

Uredništvo je prejelo:

ZDRAVNIŠKI VESTNIK, leto VIII. št. 6. Na uvodnem mestu je preveden del članka, ki ga je pokojni ruski fiziolog J. P. Pavlov napisal tik pred svojo smrtjo za zbornik

PISMO S POCITNIQ

»Pokolenje zmagovalcev«. Nato sledi Al. Seškarija članek Ivan Petrovič Pavlov (s sliko), ki opisuje življenje in delo velikega učenjaka. Dr. Božidar Lavrič, predstojnik kirurškega oddelka ljubljanske bolnišnice priobčuje svoje predavanje »Flegmone«, težkega obolenja, ki ogroža posamezne dele in ves organizem. Prav tako je priobče no predavanje z zadnjega zdravniškega sestanka v Mariboru »Težave po operacijah želodca« iz peresa ljubljanskega specialista za notranje bolezni dr. Lj. Merčuna. Nadaljuje in končuje se zanimiva razprava načelnika ortopedičnega oddelka ljubljanske bolnišnice primarija dr. Fr. Minata »Mehanizem poškodb meniskov in operativne indikacije«. Ginekolog dr. L. Šavnik nadaljuje svojo razpravo »O Oginio-Krausovi teoriji«, ki utegne posebno zanimati tudi laike. Dr. Oton Bajc poroča o »Odprtem zdravljenju ran, ki se prakticira nad leto dni na prvem kirurškem oddelku ljubljanske bolnišnice. Intelligentne starše in vzgojitelje bo zanimal članek dr. Stacula o »Sušenih zmetkih kot zdravilni hrani zoper prebavne motnje otroka«. Primarij dr. Jernej Demšar poroča o »Novejšem zdravljenju garij« po metodi Demjanoviča, ki je enostavno kratko in poceni. Sledi predavanje primarija, dr. Mirka Cerniča (Maribor) o »Zamislil planinskega zdravilišča za kirurško tuberkulozo v Sloveniji«. Običajne rubrike iz zdravniških društev, iz medicinskih časopisov, Nove knjige, iz socialnega zavarovanja, Drobne novice bodo zanimale vse medicine. »Zdravniški vestnik« izhaja v redakciji primarija dr. R. Neubauerja, predstojnika sanatorija na Golniku, ter stane celoletno za zdravnike din 50, za nezdravnike pa din 90. Prihodnji zvezek izide konec tega meseca. Zvezek je priložena »EVGENIKA«, ki jo ureja univ. docent dr. B. Škerlj. Priloga vsebuje prispevke, ki ne zanimajo samo strokovnjake ampak tudi druge intelektualce. Najzanimivejši je pač prispevek urednika samega »Koliko imaš neposrednih prednikov«.

LETOPIS MATICE SRBSKE leto CX, knjiga 345, zv. 3. Na uvodnem mestu sta priobčena govor predsednika Srbske akademije znanosti dr. Bogdana Gavrilovića in inž. Slavka Bokmana ob priliki proslave osemdesetletnice Nikole Tesle. Veljko Petrovič piše o življenju in delu pokojnega Mileta Jakšića »resničnega protagonista moderne srbsko-hrvatske poezije«. Končujejo se »Pogledi Thomasa Mann« (Pero Šljepčević), dr. Vasa Stajić pa priobčuje Anketo o naši borbi proti tuberkulozi, ki se bo nadaljevala. Zvezek vsebuje še pesmi M. Jakšića, T. Ujevića in Fr. Alfrevića ter zanimiv Književni pregled »Prikazi in beležkami. Zvezku je priloženo vsebinsko kazalo za 345. knjigo »Letopis«, ki ga urejuje Vasa Stajić izdaja Matica Srbska v Novem Sadu ter stane letno za nečlane 80 din.

UMETNICA MALIBRANOVA

1808 — 1836

Njen oče Manuel-vicente del Popolo Rodriguez, ki si je kot skladatelj privzel pseudonim Garcia, je bil Andaluz. S svojo pevsko četo se je spustil celo v Mehiko, kjer pa je našel same barake, puste in prazne. Pri vsem tem je še precej zaslužil, toda na povratku ga je okradel stotnik njegovega vojaškega spremstva. Ali krepkopoljni profesor glasbe si je pomagal iz zadrege z zvižgačo in brčkone tudi nekoliko z zavratnim umorom.

Pred njim ni nihče našel milosti. Svojega sina Manuela je toliko pestil, da mu je pobegnil. Za hčer Marijo Felicijo ni bil nič manj trd. Ko je štela 7 let, se je morala neprestano vaditi v petju. Kadar je obupala, ji je prigovarjal: »Delaj in uspevaj, drugače pa pogini!« Marija je vzdržala. Glas ji je bil slaboten in ozkega obsega, ostri toni so bili trdi, sredina zastrta. Včasih je obupavala: neuspeh in očetov zasmeh sta jo tlačila. Svoje solze je prikrivala s tem, da se je umaknila za Garcia. Na ta način si je nevede in nehoče pridobila redko sposobnost: peti med solzami. Ta dar ji je pozneje zagotovil lepe uspehe v posameznih vlogah, n. pr. Desdemone, ki jo je pela, prelivačoč otilne in resnične solze.

Teslesno je ostala vedno šibka in vitka, toda črne oči so se žarile čarobno in glas ji je opojno zvenel. Sicar pa se ni omejeval na

glasbo. S 14 letom je pomagala gospodinjiti, si sama šivala obleko, se učila francoščine, španščine, angleščine, italijanščine, slikanja, jahanja, klavirja, harmonije, da ne omenim petja, ki je bilo nje kult in nje muka. Že z 8. letom je imela kratke vloge v gledališču svojega očeta. Resno pa je nastopila šele s 16. leti. v londonskem King's Theatre-u. Nekaj mesecev je triumfirala kot Rozina v »Seviljaskem brivcu«.

Poročila se je z Malibranom, ki je v treh mesecih zabunkal vse svoje veliko imetje. Ne srečna Felicija je več let nastopala na odru, da je plačevala dolgove svojega moža. Ker je pa v New Yorku uganjal neverjetne stvari, se je ločila od njega. Naposled je vzela mladega belgijskega goslača; z imenom Charles de Blériot. Ko je ta neki večer dosegel na gradu Chimeyju velik uspeh s svojimi skladbami, mu je sama razodela vprico drugih gostov — da ga ljubi. Z njim je imela sina, odličnega godbenika.

Konec imenitve pevke je bil romantičen. Sedlo se ji je obrnilo in konj jo je na sprehodu vlek, da ji je glava bobnala po tleh. Naposled so jo oteli, toda pritiskalo je možgansko vnetje. Lahko bi se bila rešila, da se je hotela negovati. Toda njena volja do dela jo je tokrat pogubila. Navzlic silnim bolečinam je nastopila še nekaj krat na odru v Manchesteru. Nazadnje pa jo je vzela bela žena. Lamartine ji je zložil lep nagrobnik napisa, Opevali so jo razni pesniki, n. pr. Musset v Stances à la Malibran. A. D.

R A D I O

Ko se javi strela...

Največji sovražnik anten je strela, ki je vlasti nevarna oddajnim postajam z visokimi antenskimi jambori. Ker se tehniki doslej še ni posređilo omiliti atmosferske razelektritve, se skuša pač z raznovrstnimi pripravami zavarovati pred strelo. Oddajalci si očitajo na primer največ uspeha od priprav, ki bodo mogle nekaj hipov pred bliskom javiti postaji: blisk je tu! V Ameriki skušajo doseči zaželjene uspehe s fotoelektrično stanicco, ki ujame svetlobo strelj predhodnih iskric in z njihovo pomočjo izključi postajo toliko časa, da pomehajo zločeste razelektritve.

V Evropi si skušajo pomagati na drugačen način. Zgradili so pripravo, ki opozori osebo, je oddajalca na nevarnost strele v trenutku, ko so naelektreni oblaki anteni najbližji. Pri tej pripravi so izkoristili omenjeno izkustvo, da se namreč javi strela že vnaprej z močnimi in pogostimi razelektritvami, ki postanejo kratek čas pred preskokom strele tako močne, da jih je mogoče s prostim očesom opaziti na iskri razdalji. Da, še celo več; od velikosti in jakosti teh isker zavisi večinoma jakost poznejše strele.

Evropska svarilna naprava sestoji iz posebne antene, ki je nameščena v bližini oddajne antene ter je preko iskne razdalje

zvezana z zemljo. Ob induktivno z anteno vezanem varovalnem krogu je zgrajena klinka, ki zažari v trenutku, ko se na iskrilu pojavijo iskre. Zarenje tlinke povzroči sklep kondenzatorskega kroga, ki odda zvočni signal in premakne števec za štetje strel. Z opisano pripravo se torej čuje »grom« še preden se pojavi blisk. (Ima)

Na podlagi dolgotrajnih poskusov na področju mikrovalov se je posređilo ameriški NBC zgraditi oddajalec, ki je tako majhen, da ga morejo nositi poročevalci kar v roki. Žepni oddajalec ima učinek 0.2 vata in oddaja v območju 4 milj. Da pa iznajdljivim Američanom tudi ta priprava še ne zadošča, spričuje dejstvo, da poskušajo zgraditi oddajalec, ki bo zavezal prostornino kubičnega decimetra in imel za anteno dve 30 centimetrov dolgi palici. Zanj bodo uporabili elektronko, ki ni večja od želoda. Tok za to s petinko vata delujočo oddajno postajo bo dajala liliputanska žepna baterija za 90 voltov. Ker bo znašala teža vse naprave predvidoma le pol kilograma, bo orisana postaja najlažji oddajalec na svetu.

Stavka uslužbencev cestne železnice v Lilleu je dokazala prebivalstvu, da so tramvajski vozovi glavni povzročitelji tamošnjih radio motenj. Zategadelj so se obrnili sedaj radio naročniki na oblast s prošnjo, da odredi takojšna napravo varovalnih filtrov.

Horta Kračmer; Severni kmet

TEHNIČNI OBZORNIK

V juniju je bil odprt letalski promet med Moskvo in Vladivostokom. Polet traja doslej še tri in pol dneva. Navzlic temu »prevozi« razdaljo trikrat hitreje od transsibirske železnice.

Pred nedavnim časom so v ozkem krogu berlinskih učenjakov predvajali čudo tehnike: röntgenski zvočni film. Grozni vtis na platno govorečih človeških lobanj, se je kmalu umaknil spoštovanju nad človeško zmogljivostjo, ki je odprla biologiji nove perspektive. Kajti z gotovostjo lahko trdimo, da bodo tako dobljena izkustva prej ali slej koristila bolnemu človeku.

V Parizu bodo otvorili prvi kino za plastične filme. Čeprav bodo za projekcijo uporabljali hkrati dve aparaturi, bodo morali gledalci vendarle nositi še posebne naočnike.

Kmalu bodo pričeli svedri vrtati Mont Blancov masiv. Gradnja prvega velikega predora za avtomobile, ki bo vezal francosko dolino Arve z italijansko dolino Doire, je namreč že sklenjena. Predor se bo pričel na francoski strani 1050 metrov nad morjem in se bo končal na italijanski strani 250 metrov višje. Ker bo dolg 12 in pol kilometra, ga bo gradila armada 6000 delavcev pet let.

Povsem nepričakovano so pričeli graditi Niponci prekop, ki bo preko ožine Kra (Siam) obšel angleško pomorsko trdnjavo Singapore ter vodil v Indijski ocean. Niponci upajo, da bodo z 80.000 delavci in z ogromnimi stroji in bagri velikopoteznemu delu kos že v nekaj letih.

Neki Ameriški reklamni zavod je naročil v Nemčiji deset zrakoplovov za reklame. Zrakoplovi bodo nosili na spodnjem delu ploskve s 30000 žarnicami, s katerimi bo mogoče sestaviti različne daleč vidne napise. Zrakoplovi, ki bodo krožili le nad večjimi ameriškim mestimi, bodo na pol togi. Prvo zračno ladjo te vrste bodo zgradili Nemci že letos.

»Evropski krožni poleti so umrli — naj žive svetovni krožni poleti!« Ker poljski aeroklub letos sploh ne bo več organiziral krožnega poleta okoli Evrope, je organiziral za letošnje jesen francoski aeroklub tekmo nad tremi celinami. Proga bo vodila iz Pariza v Saigon in nazaj v Pariz in je dolga 22000 km. Letala bodo spotoma pristala v Bagdadu in Allahabadu, na povratku iz Saigona pa v Bagdadu in Kalru. Za letala veljajo posebni predpisi. Imeti morajo letala z akcijskim radijem 3700 km in preleteti morajo vso razdaljo najpozneje v 90 urah. Torej bodo morali leteti s povprečno hitrostjo 243 km na uro. Zaradi teh predpisov je razumljivo, da se bo to mogli poleta udeležiti le najboljše letala z najnovejšimi in najbolj zmogljivimi stroji. Zmagovalca v tej tekmi čaka nagrada 1.200.000 frankov.

Niponska vlada se bavi z načrtom zaka-

na, po katerem naj bi bile vse iznajdbe sprva last države. Ko bi država od iznajdb ne imela več koristi, bi jo smeli izrabljati iznajditelji ali zasebniki. Čeprav zakon še ni bil izdan, se je že sprožil proti osnutku val ogorčenih protestov.

Po najnovejši statistiki porabijo Norvežani na glavo prebivalca največjo količino električne energije v vsej Evropi. Porabijo namreč 3200 kilovatnih ur. Na slehernega Nemca odpade letno 500 kilovatnih ur, na Francoza 380, Slovence 220, Čehoslovake 200 in Jugoslovane 65 kilovatnih ur.

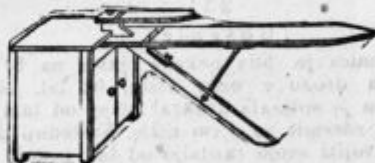
Ruska aviacija beleži po uspeli non-stop vožnji na 14500 km dolgi progi nov svojski rekord. Letalo, ki je preletelo to ogromno progo v 75 urah (s hitrostjo nekaj pod 200 km na uro) ni niti pristalo niti sprejelo vase goriva.

Najnovejši uspeh francoske tehnike je letalska zveza na južni polovici Atlantika okeana. Zvezo med Dakarjem v Afriki in Point Noir v Južni Ameriki bodo oskrbovale dvoživke, ki bodo mogle sprejeti vase do 20 potnikov in ki bodo letale s hitrostjo 270 km na uro.

PRAKTIČNE NOVOTE

Praktična likalna deska

Nova likalna deska je prišla v promet. Skromna je v svoji ceni in skromna, kar se tiče prostora, ki ga zavzema. Poleg tega ima prednost, da se obleke in zaprti kosi perila lahko nataknejo nanjo in potem lažje zlikajo. Deska se pritrdi samo enostransko ob mizo ali omaro, navzlic temu, da

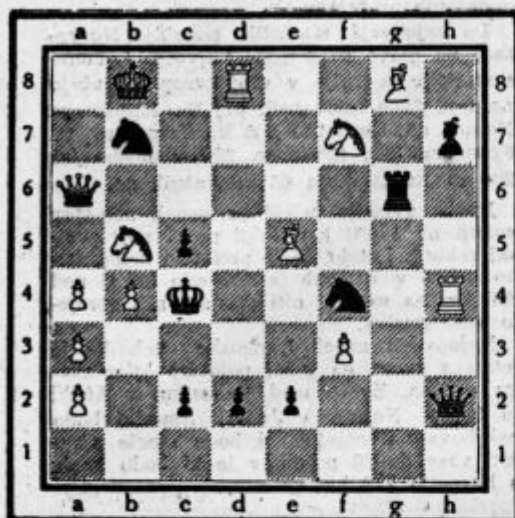

moli nje konec prosto v zrak, pa stoji zavoljo svoje umne konstrukcije trdno na tleh in se da na lahek način razložiti v dva dela, če jo hočemo spraviti. Vsaka miza in omara je pripravna za montiranje te deske, kajti višina nima tu nobene vloge, naravno jo lahko nastavimo na poljubno višino. Deska se pritrdi zgoraj z leseno, spodaj s premakljivo železno oporo ob mizo desko. Nadaljnja opora drži desko na tleh s pomočjo sklopljivega droga. Manjša deska za rokave na zgornji opori se da premakniti stran, če je ne potrebuješ. Da se obvaruje mizna plošča vsake poškodbe in da deska ne drsi sem in tja, skrbita dve gumasti plošči na deski in opori. Prednost novega izuma je tudi ta, da si lahko oskrbiš samo opore in jih montiraš z majhno uredbo na svojo staro likalno desko.

PROBLEM 163

L. Gugel. Nagrajen 1931

Mat v dveh potezah

Rešitev problema 167

1. Te4-b4! Problem prisilnih potez z zelo finimi variantami. 1... D×D (a); 2. Le 4 mat. 1... Dd4 (b); 2. Kb3 mat. 1... Dd 5 (c); 2. Lb5 mat. 1... Ld4; 2. Dh7 mat.

ZA BISTRE GLAVE

251

Gosenica

Gosenica je bila nekega jutra na brzojavnem drogu v neki višini od tal. Med dnevom je splezala dvakrat višje, od tam je ponoči zdrsnila za 8 cm nižje. Naslednji dan je podvojila svojo razdaljo od tal, ponoči pa je zdrsnila spet za 8 cm nižje, na kar je bila s jutraj na tleh. Kako visoko je bila ob vačetku svoje plezalne ture?

252

Igra s frnikolami

Pepe in Tone se gresta frnikolec. Pepe je imel spočetka srečo in je dobil 4 kroglice. Tedaj jih je imel štirikrat toliko kakor Tone. Potem se je sreča obrnila in Pepe je izgubil 3 frnikole. Sedaj jih je imel le trikrat toliko kakor Tone. Koliko kroglic je imel spočetka vsak izmed njiju?

Rešitev k št. 246

(Nedeljski lovec)

Prvi lovec je zadel 5, 10, 15 in 20 točk, drugi je zadel 0, 6, 11 in 15 točk, tretji pa 4, 9, 14 in 24 točk.

Rešitev k št. 247

(Izlet)

Število moških in žensk je seveda prav tako veliko kakor število odraslih in otrok. Če je bilo odraslih 24 več nego žensk, tedaj mora biti število moških za toliko večje, torej za 24 več nego otrok. Ker pa je bilo dvakrat toliko odraslih moških, kolikor otrok, tedaj je bilo v izletni skupini 48 odraslih moških in dečkov ter 24 dečkov in deklic. Izleta se je tedaj udeležilo 24 otrok.

Rešitev k št. 248

(V gostilni)

Premešeni gost je začel s štetjem s tretjim možem pred gostilničarjem.

Rešitev k št. 249

(Opica na drogu)

Mož je seveda šel okoli opice.

Rešitev k št. 250

(Problem iz knjižnice)

Knjige postaviš lahko na 40.320 načinov.

IZVIREN DVOBOJ V COLORADU

Neki Teodor Bennett in njegov protivnik Ora Nicholson sta šla v dvoboj na prav poseben način: spustila sta se ob krmilu sedoš drug proti drugemu z avtomobilom. Redar, ki ju je zasačil ob tem poravnavanju spora, ju je prijavil pri svoji oblasti, to pa zaradi prevelike brzine na javni cesti.

UJETNIKOVA POT

(gl. št. 3.)

UREDNIK IVAN PODRZAJ — TELEFON ST. 3126 — UREDNIŠTVO NACELNO
NE VRAČA ROKOPISOV — IZDAJA ZA KONZORCIJ ADOLF RIBNIKAR —
TISKA NARODNA TISKARNA V LJUBLJANI, PREDSTAVNIK FRAN JEZERSEK
Uredništvo in uprava v Ljubljani, Knašjeva ulica 5 — Mesečna naročnina Din 4,
po raznašalcih dostavljena Din 5.—